

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието* (Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)	
Институция: Министерство на образованието и науката	Нормативен акт Постановление на Министерския съвет за условията и реда за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование
За включване в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за периода: второ шестмесечие на 2017 г.	Дата: 25.10.2017 г.
Контакт за въпроси: Тихозар Кръстев	Телефон: 02/9217 482
1. Дефиниране на проблема: <i>1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна</i> Приемането на Постановление на Министерския съвет за условията и реда за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование (за кратко Постановление) се обуславя от необходимостта действащата към момента нормативна уредба, определящата условията и реда за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование, да бъде приведена в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО). Действащите условия за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование са определени в Постановление № 33 на Министерския съвет от	

15.02.2013 г. за условията за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование.

Към момента основен проблем е липсата на възможност определен кръг ученици да получават стипендии след завършване на основното си образование.

Приемането на Постановлението е задължително с оглед гарантиране прилагането ЗПУО в неговата цялост, включително по отношение на чл. 171, ал. 3 от ЗПУО, съгласно разпоредбата на който учениците имат право да получават стипендии при условия и ред, определени от Министерския съвет.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

В Постановление № 33 на Министерския съвет от 15.02.2013 г. липсва възможност за достатъчно широк кръг ученици след завършено основно образование да получават стипендии, като например:

1. учениците в комбинирана форма на обучение и при обучение чрез работа (дуална система на обучение);
2. учениците в частните училища (да получават стипендии, осигурени със средства от държавния бюджет);
3. чужденците – ученици в държавните, общинските и частните училища:
 - а) получили право на дългосрочно или продължително пребиваване в страната;
 - б) търсеци или получили международна закрила в страната.
4. чужденците – ученици в частните училища:
 - а) с разрешено постоянно пребиваване в страната;
 - б) приети въз основа на международен договор или акт на Министерския съвет.

5. учениците по т. 3 и т. 4 с трайни увреждания, които са завършили VII клас с удостоверение за завършен VII клас и са продължили обучението си в класовете от първи или втори гимназиален етап;

6. учениците със специални образователни потребности, които са завършили VII клас с удостоверение за завършен VII клас и са продължили обучението си в класовете от първи или втори гимназиален етап.

Приемането на Постановлението ще допринесе за преодоляване на посочените проблеми, за подобряване на достъпа до образование и за подобряване на образователните резултати на учениците в контекста на успешното осъществяване на реформата в предучилищното и училищното образование.

Проблемите, които са идентифицирани, е възможно да бъдат решени чрез приемане на Постановление на Министерския съвет за условията и реда за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт, или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на Постановлението.

2. Цели:

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Целта на Постановлението е разширяване на кръга от ученици, които имат право да получават стипендии, предоставяни със средства от държавния бюджет, с което ще се увеличат възможностите на училищната общност за формиране и затвърждаване на училищните политики за подобряване на образователните резултати на учениците.

Очаква се действието на Постановлението да създаде благоприятни условия за постигане на целите, заложените в действащата стратегическа рамка за предучилищно и училищно образование, свързани с повишаване обхвата на децата и учениците, намаляване дела на преждевременно напусналите училище и повишаване качеството

на образованието.

3. Идентифициране на заинтересованите страни:

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.)

Приемането на Постановлението следва да окаже въздействие върху широк кръг заинтересовани страни, участници в образователния процес.

Пряко въздействие Постановлението ще окаже спрямо целевата група – 229 500 ученици след завършено основно образование - потенциални стипендианти, както и спрямо техните родители.

Заинтересовани страни, по отношение на които Постановлението ще окаже косвено въздействие са 1067 училища, в които се обучават учениците от гимназиален етап, съответно 1067 директори на училищата, както и 19 493 учители. Заинтересовани страни са също Министерството на образованието и науката (МОН), Министерството на културата (МК), Министерството на младежта и спорта (ММС), както и всички 265 общини на територията на страната¹.

4. Варианти на действие:

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта „без действие“.

Идентифицирани са следните варианти на регулативна намеса:

Вариант 0 – да не се прави нищо (без действие; нулев вариант)

Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса

Вариант 0 – непредприемане на действие. Нулевият вариант означава да не се предприемат никакви действия. Ако се приложи вариантът „Без действие“, съществуващата в момента нормативна уредба, определяща условията и реда за

¹ Горепосочените статистически данни са за учебната 2016/2017 година

получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование, няма да бъде приведена в съответствие със ЗПУО.

В резултат на анализа на ситуацията се налага изводът, че проблемът не може да се разреши без предприемане на никакви действия. Поради горепосоченото Вариант 0 – да не се предприема нищо, в конкретния случай е неефективен и е необходимо да се отхвърли.

Вариант 1 – регулаторна намеса.

В съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование е предвидено, че право да получават стипендии имат както учениците, обучаващи се в дневна и индивидуална форма на обучение, така и учениците в комбинирана форма на обучение и в обучение чрез работа (дуална система на обучение). Комбинираната форма на обучение включва обучение при условията и по реда на дневна форма и индивидуално обучение по един или няколко учебни предмета от училищния или индивидуалния учебен план, като тя се организира за ученици с изяви дарби и за ученици със специални образователни потребности. Обучението чрез работа (дуалната система на обучение) е специфична форма на обучение, при която професионалната квалификация се придобива чрез практическо обучение в реална работна среда и обучение в професионална гимназия.

Регламентира се възможност учениците, обучаващи се в частните училища, да получават стипендии, като средствата за тях ще бъдат предоставяни чрез бюджетите на общините, на чиято територия се намира седалището на училищата.

Регламентира се и възможност и на ученици със специални образователни потребности, които са завършили VII клас с удостоверение за завършен VII клас и са продължили обучението си в класовете от първи или втори гимназиален етап, също да получават стипендии.

Учениците с трайни увреждания и учениците без родители или с един родител, които получават стипендия поради тези обстоятелства, ще имат право да бъдат стимулирани и при постигнати образователни резултати. В случай на класиране за стипендия за постигнати образователни резултати, учениците с трайни увреждания и учениците без родители или с един родител ще имат право да получават и 50 % от стойността ѝ.

Възможността учениците чужденци да получават стипендии се запазва, като се дава право и на търсещи или получили международна закрила в страната или получили

право на дългосрочно или продължително пребиваване в нея също да получават стипендии.

Предоставя се възможност на учениците чрез ученическото самоуправление да участват в процеса на вземане на решенията, свързани с отпускането на стипендии в училището. За целта директорът на училището представя на ученическия съвет предложенията на училищната комисия за стипендии преди да ги утвърди.

Предвид целогодишното пребиваване (включително и през периода на ваканциите) и откъсването им от семейната среда за учениците, настанени във възпитателните училища-интернати и в социално-педагогическите интернати, е предвидено да получават за лични нужди по 33 лв. месечно на ученик по аналогия с джобните разходи, които се полагат на децата, настанени в специализираните институции за деца.

Във връзка с посоченото дотук Вариант 1 – предприемане на законодателни мерки, следва да се приеме като необходим и възможен.

5. Негативни въздействия:

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

Вариант 0. При прилагането на нулев сценарий запазването на текущото състояние на правната уредба за определяне на условията и реда за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование ще продължи да създава трудности и да възпрепятства прилагането на ЗПУО.

Негативните последици от непредприемането на никакви действия преди всичко се отнасят до неприлагане на разпоредбата на чл. 171, ал. 3 от ЗПУО.

Крайните потърпевши от това развитие ще бъдат учениците, включително ученици от уязвими групи, като най-значимите последици за тях ще бъдат свързани с наличие на рискове и негативни последици. Условията за мотивирането на учениците за

подобряване на образователните им резултати няма да бъдат подобри и ще продължат да съществуват пречки пред намаляването на социалната тежест за техните семейства.

Негативни последици се очакват и за училищата като институции и за училищните общности – за тях няма да има достатъчно възможности за формиране и затвърждаване на училищни политики за подобряване достъпа до образование и на образователните резултати на учениците.

Ще бъде затруднено постигането на целите, заложи в действащата стратегическа рамка за предучилищно и училищно образование, свързани с повишаване обхвата на децата и учениците, намаляване дела на преждевременно напусналите училище и повишаване качеството на образованието.

Вариант 1 – При проучванията и анализите в процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на въздействието не са идентифицирани очаквани негативни ефекти в икономически и социален план при предприемане на регулаторна намеса (приемане на Постановлението).

Прилагането на Вариант 1 не би следвало да доведе до отрицателни въздействия върху заинтересованите страни и не би следвало да има отрицателни икономически, социални, екологични и други негативни ефекти.

6. Положителни въздействия:

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Вариант 0 – Не се очакват положителни въздействия по отношение на нито една от заинтересованите страни. Като цяло действащите към момента правила относно получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование няма да бъдат приведени в съответствие със ЗПУО.

Вариант 1 – Приемането и прилагането на Постановлението се очаква да окажат положително въздействие в социален и икономически план. Предприемането на

регулаторна намеса (Вариант 1) ще окаже въздействие, чрез разширяване на кръга от ученици, които имат право да получават стипендии, предоставяни със средства от държавния бюджет, за увеличаване възможностите на училищната общност за формиране и затвърждаване на училищните политики за подобряване на достъпа до образование и неговото качество.

Стипендиите на учениците се финансират за сметка на целеви средства от държавния бюджет, които се определят ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България за съответната година. Необходимата сума от държавния бюджет се изчислява на базата на броя правоимащи ученици към 1 януари на съответната година и размера на средствата за стипендии за един ученик, определени от Министерския съвет с решението за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели. Планираните средства за стипендии на ученици след завършено основно образование за 2018 г. са в размер на 23,3 млн.лв.

Положителните последици от прилагането на вариант 1 преди всичко се отнасят до прилагане на разпоредбата на чл. 171, ал. 3 от ЗПУО.

Позитивни въздействия Постановлението ще има относно учениците, включително ученици от уязвими групи, като най-значимите последици за тях ще бъдат свързани с подобряването на условията за мотивирането им за подобряване на образователните им резултати. Ще се намали социалната тежест за техните семейства.

Запазва се принципът на децентрализация на предоставяните от държавата средства за стипендии, при който училищата като институции имат възможност сами да насочват средства за реализиране на своите стратегии за развитие, с акцент върху училищните политики за подпомагане на достъпа до образование, превенция на преждевременно напускане на училище и осигуряване на подкрепа и стимулиране на учениците с високи образователни резултати.

Учениците, обучаващи се в частните училища, ще имат еднаква възможност с учениците от държавните и общинските училища да получават стипендии.

Правото да получават стипендии придобиват и учениците в комбинирана форма на обучение и в обучение чрез работа (дуална система на обучение).

Дават се възможности и за ученици със специални образователни потребности, които

са завършили VII клас с удостоверение за завършен VII клас и са продължили обучението си в класовете от първи или втори гимназиален етап, също да получават стипендии.

Учениците с трайни увреждания и учениците без родители или с един родител, които получават стипендия поради тези обстоятелства, ще имат право да бъдат стимулирани и при постигнати образователни резултати.

Възможността учениците чужденци да получават стипендии се запазва, като се дава право и на търсеци или получили международна закрила в страната или получили право на дългосрочно или продължително пребиваване в нея също да получават стипендии.

Предоставя се възможност на учениците чрез ученическото самоуправление да участват в процеса на вземане на решенията, свързани с отпускането на стипендии в училището. За целта директорът на училището представя на ученическия съвет предложенията на училищната комисия за стипендии преди да ги утвърди. Предложенията включват разпределението на средствата по видове стипендии, критериите за допускане до класиране и критериите и показателите за класиране на учениците за различните видове стипендии, размера на всеки вид стипендия и периода, за който се отпуска – за учебен срок или за учебна година, конкретните условия и реда за предоставяне на всеки вид стипендия в училището и др.

В стратегически план се очакват положителни въздействия чрез създаването на благоприятни условия за постигане на целите, заложените в действащата стратегическа рамка за предучилищно и училищно образование, свързани с повишаване обхвата на децата и учениците, намаляване дела на преждевременно напусналите училище и повишаване качеството на образованието.

В резултат на горепосоченото се налага изводът, че Вариант 1 съдържа потенциал за разрешаването на идентифицираните проблеми.

7. Потенциални рискове:

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

При извършените проучвания и анализи в процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на въздействието рискове от приемането на Постановлението, включително възникване на съдебни спорове, не са установени.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

- Ще се повиши
- Ще се намали
- Няма ефект

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

С Постановлението не се създават нови регулаторни режими и не се засягат съществуващи режими и услуги.

9. Създават ли се нови регистри?

Когато отговорът е „да“, посочете колко и кои са те:

С Постановлението не се създават нови регистри.

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

- Актът засяга пряко МСП
- Актът не засяга МСП
- Няма ефект

Постановлението няма ефект върху малките и средните предприятия.

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

- Да
- Не

Проектът на Постановление не изисква цялостна оценка на въздействието.

12. Обществени консултации:

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

Провеждането на обществени консултации се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Да

Не

Моля посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 8.1 и 8.2, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

С проекта за Постановление не се въвеждат разпоредби от правото на Европейския съюз.

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Име и длъжност:

Грета Ганчева, директор на дирекция „Приобщаващо образование“

Дата:

Подпис:

В настоящата частична предварителна оценка на въздействието са извършени промени спрямо препоръките в становище на дирекция „Модернизация на администрацията“ от специализираната администрация на Министерския съвет.